

7219

Opisowa Kodyfikacja 15.

WOJEWÓDZKI URZĄD STATYSTYCZNY
W JELENIEJ GÓRZE

Do użytku służbowego
Egz.Nr 08

ROZWÓJ DEMOGRAFICZNY WOJEWÓDZTWA
JELENIOGÓRSKIEGO W LATACH
1980 - 1985

Opracowanie : mgr Waldemar Kamiński

SPIS TREŚCI

1. Założenia prognozy	Strona Nr 1
2. Zmiany w stanie i strukturze ludności	Strona Nr 2
3. Przewidywany rozwój ludności	Strona Nr 5
4. Prognoza zatrudnienia	Strona Nr 7
5. Wnioski	Strona Nr 9

**ROZWÓJ DEMOGRAFICZNY WOJEWÓDZTWA JELENIOGÓRSKIEGO
W LATACH 1980 - 1985 PROGNOZA DEMOGRAFICZNA**

Wyniki ostateczne Narodowego Spisu Powszechnego z dnia 7 grudnia 1978r. / NSP 1978 / doprowadzone metodą bilansową do stanu w dniu 31 grudnia 1979r. stały się podstawą opracowania przez Główny Urząd Statystyczny prognozy demograficznej kraju na lata 1980 - 1985. W prognozie obejmującej m.in. również województwo jeleniogórskie wykorzystano do obliczeń informacje NSP - 1978 - pierwszego pełnego źródła danych statystycznych o rozmieszczeniu terytorialnym i strukturze demograficzno-społecznej ludności w naszym układzie administracyjnym województw.

Wykorzystując tę prognozę próbujemy odpowiedzieć na pytania:

- jaki będzie stan i struktura ludności naszego województwa w roku 1985;
- jak będzie przebiegał rozwój ludności;
- jak będzie kształtowało się zatrudnienie;

Mimo uzyskania statystycznej odpowiedzi na te pytania trzeba zdawać sobie jednak sprawę, że na prognozę ludności oddziałuje przede wszystkim realizacja decyzji społecznych i gospodarczych wpływająca na rozwój lub stagnację ruchu naturalnego ludności. W ostatecznym rachunku stan ludności w roku 1985 może znacznie różnić się od założeń prognozy.

1. Założenia prognozy

Pomijając szczegółowe ustalenia metodologiczne prognozy przy sporządzaniu jej założono, że :

- naturalne zmiany w strukturze wieku rozrodczego kobiet spowodują ukształtowanie się spadkowej tendencji liczby urodzeń,
- spodziewany w latach 1980-1985 wzrost liczby zgonów będzie konsekwencją demograficznego starzenia się ludności, przy jednocześnie przyroście trwania życia i wzrostu liczebności populacji w wieku emerytalnym,
- saldo migracji obejmuje migracje wewnętrzne i zagraniczne,
- bilans ludności oparto na prognozie pomigracyjnej, tj. obejmującej urodzenia, zgony, migracje wewnętrzne i migracje zagraniczne,
- prognozę zatrudnienia ustalono w oparciu o metodę zaproponowaną przez Wojciecha Piłarskiego i Zbigniewa Daleczko - pracowników Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego w Wałbrzychu.

2. Zmiany w stanie i strukturze ludności

Wyniki prognozy zaprezentowane w tabl.1 Bilans ludności w latach 1980-1985 wskazują, że w okresie 1979-1989 ludność województwa wzrosła z 492581 osób do 505800 osób, o więc o ponad 13 tys. osób.

Tabl.1 Bilans ludności w latach 1980 - 1985

L a t a	Stan na począ- tek okre- su	Przyrost lub ubytek ludności							Stan na koniec okresu
		ogó- łem	ruch naturalny			saldo migracji			
			przy- rost natu- ralny	uro- dze- nia	zgo- ny	ra- zem	wew- nętrz- nych	zag- ra- nicz- nych	
w o s o b a c h									
o g ó ł e m									
1980	492581	2524	6104	9742	3638	- 3580	- 3503	77	490057
1981	494883	2302	5871	9610	3739	- 3569	- 3503	66	492581
1982	496884	2001	5570	9389	3819	- 3569	- 3503	66	494883
1983	498536	1652	5221	9112	3991	- 3569	- 3503	66	496884
1984	500830	2294	4849	8831	3982	- 2555	- 2489	66	498536
1985	503276	2446	4504	8559	4055	- 2058	- 1992	66	500830
1980-85	492581	13219	32119	55243	23124	-18900	-18493	407	505800
m i a s t a									
1980	315032	3566	3643	5869	2226	77	0	77	311466
1981	318500	3468	3534	5828	2294	66	0	66	315032
1982	321819	3319	3385	5736	2351	66	0	66	318500
1983	324955	3136	3202	5610	2408	66	0	66	321819
1984	328387	3432	2995	5473	2478	437	503	66	324955
1985	331617	3230	2793	5323	2530	437	503	66	328387
1980-85	315032	20151	19552	33839	14287	1149	1005	407	335183
w i e ś									
1980	177549	-1042	2461	3873	1412	- 3503	- 3503	0	178591
1981	176383	-1166	2337	3792	1445	- 3503	- 3503	0	177549
1982	175069	-1318	2185	3653	1468	- 3503	- 3503	0	176383
1983	173581	-1494	2019	3502	1483	- 3503	- 3503	0	175069
1984	172443	-1136	1954	3358	1504	- 2992	- 2992	0	173581
1985	171699	-784	1711	3236	1525	- 2495	- 2495	0	172443
1980-85	177549	-6932	12567	21404	8837	-19499	-19499	0	170617

URZĄD STATYSTYCZNY W WROCŁAWIU
ODDZIAŁ W JELENIEJ GÓRZE
BIBLIOTEKA

Nr ewidencyjny 7219

Przeciętny roczny przyrost ludności będzie kształtował się na poziomie 0,4 % z malejącą tendencją tego wzrostu. Przy zwiększającej się liczbie ludności w miastach / przyrost o 20151 osób /, następować będzie zmniejszenie się wielkości zaludnienia wsi. Tendencja ta ma charakter stały. Przewiduje się, że liczba ludności wiejskiej obniży się w latach 1979-1985 o 6932 osób, osiągając w roku 1985 liczbę 172443 osób. Zdecyduje o tym stały odpływ migracyjny ludności ze wsi do miasta. Również przyrost naturalny wsi mający tendencję malejącą nie będzie w stanie zrekomensować odpływu migracyjnego ludności wiejskiej. Bezpośrednią konsekwencją poraższych tendencji będzie dalszy systematyczny wzrost udziału ludności miejskiej w ogólnej liczbie ludności województwa z 63,9 % do 65,9 %.

Przewidywane przemieszczenia ludności między miastami a wsią wpłynę na relacje ludności według wieku w przekroju miasta - wieś. Relacje te przedstawia poniższe zestawienie:

Tabl.2 Przyrost lub ubytek ludności w roku 1985
w porównaniu z rokiem 1979^{1/}

WYSZCZEGÓLNIENIE	Grupy wieku		
	przedpro- dukcyjny	produk- cyjny	poproduk- cyjny
w o s o b a c h			
ogółem	4786	- 3004	11437
miasta	6622	6261	7268
wieś	- 1836	- 9265	4169
rok 1979 ^{1/} 100			
ogółem	+ 3,4	- 0,1	+ 27,1
miasta	+ 7,6	+ 3,1	+ 30,1
wieś	- 3,5	- 8,6	+ 23,1

Dla województwa przewiduje się w latach 1980-1985 wzrost ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym, odpowiednio o 3,4 % i 27,1 %, zmniejszeniu zaś w porównaniu do 1979r. ulegnie liczba ludności w wieku produkcyjnym o 0,1 %.

1/ wiek przedprodukcyjny - 0-17 lat
wiek produkcyjny kobiet - 18-59 lat, mężczyzn - 18-64 lat
wiek poprodukcyjny kobiet - 60 i więcej lat, mężczyzn - 65 i więcej lat

Najgłębszy spadek nastąpi na wsi, bo aż o 8,6 %. Znacznie zwiększy się odsetek ludzi w wieku poprodukcyjnym zarówno w mieście jak i na wsi. Procent ten może się jeszcze bardziej pogłębić w wyniku ewentualnego skrócenia wieku przejścia na emeryturę.

A oto jak przedstawiać się będą te zmiany w podstawowych grupach wieku:

Tabl.3 Ludność według podstawowych grup wieku

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem	Grupy wieku		
			przedpro- dukcyjny	produkcyj- ny	poproduk- cyjny
w o s o b a c h					
Ogółem	1979	490057	140260	307603	42194
	1985	503276	145046	304599	53631
Miasta	1979	311466	97088	200201	24177
	1985	331617	93710	206462	31445
Wieś	1979	178591	53172	107402	18017
	1985	171659	51336	98137	22186
struktura w %					
Ogółem	1979	100,0	28,6	62,8	8,6
	1985	100,0	28,9	60,5	10,7
Miasta	1979	100,0	28,0	64,2	7,8
	1985	100,0	28,3	62,2	9,5
Wieś	1979	100,0	29,8	60,1	10,1
	1985	100,0	29,9	57,2	12,9

Przy minimalnym wzroście populacji w wieku przedprodukcyjnym - 0-17 lat ogółem o 0,2%, nastąpi spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym, w tym w większym stopniu na wsi - o 2,9% niż w mieście o 2,0%. W wyniku tych zmian zwiększy się również przewidywana liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym obciążająca grupę ludności w wieku produkcyjnym.

Tabl.4. Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

Lata	Ogółem	Miasto	Wieś
1979	59	56	66
1985	65	61	75

3. Przewidywany rozwój ludności

Jednym z czynników decydujących o rozwoju województwa jest rozwój ludności. A oto jak ten rozwój będzie się kształtował w poszczególnych grupach ludności:

Tabl.5. Przewidywany rozwój ludności wg płci i wieku
w 1979 i 1985r./ stan w dniu 31.12.w osobach /

Grupy wieku	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety		Na 100 mężczyzn przypada kobiet	
	1979	1985	1979	1985	1979	1985	1979	1985
Ogółem	490057	503276	237882	244391	252175	258885	106	106
0-2 lata	27521	25530	14099	13137	13422	12393	95	94
3-6	34520	35701	17687	18278	16833	17423	95	95
7-16	70442	77790	36069	39829	34373	37961	95	95
17-18	16505	11858	8135	5834	8370	6024	103	103
19-24	59074	40494	29686	20434	29388	20060	99	98
0-15	124753	132830	63974	68192	60779	64638	95	95
0-17	140260	145046	71677	74255	68583	70791	96	95
18-59/64 ^{a/}	307603	304599	152031	154470	155572	150129	102	97
18-54/59 ^{b/}	286266	274868	145592	142488	140674	132380	97	93
60/65								
1 więcej ^{c/}	42194	53631	14174	15666	28020	37965	198	242
55/60								
1 więcej ^{d/}	63531	83362	20613	27648	42918	55714	208	201

a/ wiek produkcyjny kobiet - 18-59 lat, mężczyzn - 18-64 lat,

b/ wiek produkcyjny kobiet - 18-54 lat, mężczyzn - 18-59 lat,

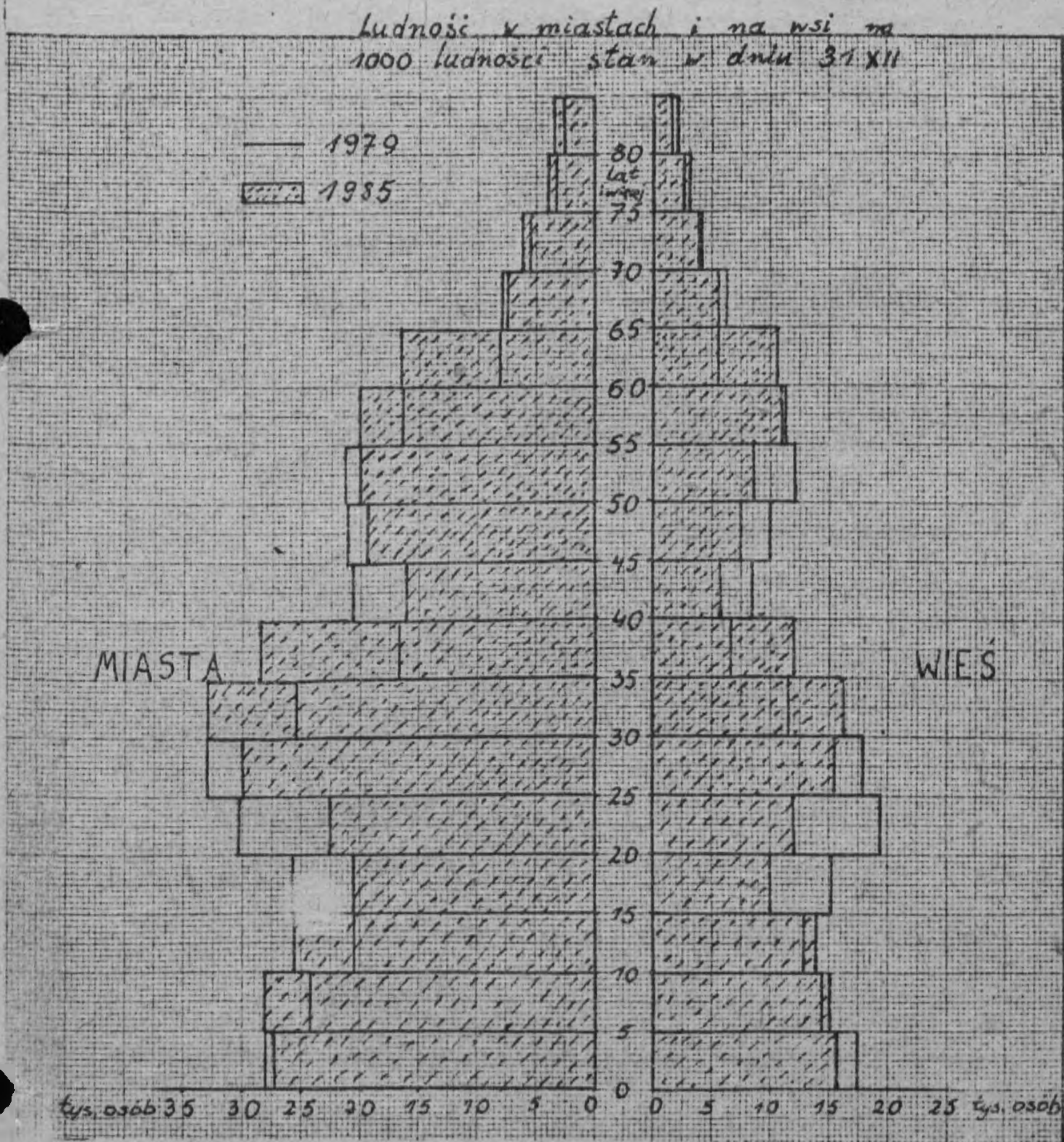
c/ wiek poprodukcyjny kobiet - 60 i więcej lat, mężczyzn - 65 i więcej lat,

d/ wiek poprodukcyjny kobiet 55 i więcej lat.

Przy nieznacznym przyroście ilości dzieci w wieku 3-6 lat, który może być istotny dla rozwoju opieki przedszkolnej, obserwujemy stosunkowo wysoki wzrost, bo aż o 1,1 % liczby młodzieży w wieku szkolnym 7 - 16 lat oraz spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym, który dotyczy przede wszystkim kobiet.

Bardzo duże / pow. 1,2 % / są również przyrosty ludności w tzw. wieku "emerytalnym", co dobitnie świadczy o procesie starzenia się społeczeństwa województwa. Porównanie liczby kobiet przypadających na 100 mężczyzn może doprowadzić nas do wniosku, że w roku 1985 panowie mogą mieć kłopoty ze znalezieniem kandydatki na żonę.

A oto jak będzie przedstawiało się struktura wieku w miastach i na wsi województwa w porównaniu do roku 1979 :

Na uwagę zasługuje stałe zmniejszenie się poszczególnych grup wiekowych na wsi oraz postępujący proces starzenia się ludności zarówno na wsi jak i w mieście. Niepokojącym zjawiskiem na wsi jest również stałe zmniejszanie się ludności w wieku przedprodukcyjnym, co wykazano także w tabl.3.

Zestawiając dalej dane liczbowe prognozy na lata 1979-1985 można ustalić następujący obraz przewidywanego rozwoju ludności województwa:

Tabl.6. Przewidywany rozwój ludności w województwie w latach 1979 - 1985

Wyszczególnienie	1979	1985	1979= =100
Ludność w osobach	490057	503276	102,7
Ludność w miastach	311466	331617	106,5
Liczba kobiet na 100 mężczyzn ogółem	106	106	100,0
- w miastach	109	109	100,0
- na wsi	101	100	99,0

4. Prognoza zatrudnienia

Dla uzyskania informacji o stanie zatrudnienia w okresie 1979-1985 posłużono się metodą regresji. Za podstawę wzięto wybrane czynniki wpływające na wielkość zatrudnienia w latach 1975-1979 oraz znany także stan zatrudnienia w tych latach.

Jako podstawowe czynniki wpływające na wielkość zatrudnienia przyjęto:

- ilość osób podejmujących pracę po raz pierwszy / X_1 /,
- ilość osób przeniesionych na rentę lub emeryturę / X_2 /,
- saldo migracji ludności w wieku produkcyjnym / X_3 /,
- wielkość zgonów ludności w wieku produkcyjnym / X_4 /,
- przyrost zatrudnienia w gospodarce nieuspołecznionej / poza rolnictwem / X_5 /.

Założono następującą zależność liniową w wielkości zatrudnienia na koniec danego roku / Y_t / od wymienionych wyżej czynników :

$$Y_t = Y_{t-1} + X_{1t} - X_{2t} - X_{3t} - X_{4t} - X_{5t}$$

Szacunek dokonany w oparciu o powyższe równanie przyjęto z błędem rzędu 0,2 %. Wielkości poszczególnych czynników X_1 na lata 1980-1985

wyliczono przy założeniu prawdopodobieństwa 95 %,przyjmując trend liniowy.

A oto jak według tej metody przedstawia się przewidywany rozwój zatrudnienia w latach 1979 - 1985:

Tabl.7. Prognoza zatrudnienia na lata 1980-1985
w osobach

Wyszczególnienie	Stan w dniu 31.12.79	Prognoza na lata						Różnica między r. 1985 a 1979
		1980	1981	1982	1983	1984	1985	
Zatrudnienie stan w dniu 31.XII.	197100	197072	195140	191746	186889	180569	172786	- 24314
Podjmujący pracę po raz pierwszy	9573	9409	9110	8812	8514	8215	7917	- 1656
Przeniesieni na rentę lub emeryturę	6681	7031	7993	8954	9916	10878	11840	+ 5159
Saldo migracji ludności w wieku produkcyjnym	-2593	-3039	-3213	-3388	-3562	-3736	-3910	-1317
Zgony ludności w wieku produkcyjnym	1507	1524	1552	1581	1609	1638	1666	+ 159
Zatrudnienie w gospodarce nieuspołecznionej/poza rolnictwem/	34887	31014	31014	29297	27581	24148	24148	- 10739

Dane zawarte w tabelicy wskazują, że w najbliższych latach w zatrudnieniu w gospodarce uspołecznionej w województwie jeleniogórskim nastąpi głęboki spadek, który po uwzględnieniu tylko wielkości najbardziej prawdopodobnych będzie spowodowany:

- wzrostem o 5159 osób, tj. o 77,2 % liczby osób przeniesionych na renty lub emerytury,
- wzrostem o 1317 osób, tj. o 50,8 % ujemnego salda migracji ludności w wieku produkcyjnym,
- wzrostem o 159 osób, tj. o 10,5 % liczby zgonów ludności w wieku produkcyjnym.

Ponadto na spadek zatrudnienia w zasadniczy sposób będzie wpływać zmniejszająca się liczba osób podejmujących pracę po raz pierwszy, która w porównaniu do 1979r. ulegnie zmniejszeniu o 1656 osób, tj. o 17,3 %.

Po uwzględnieniu dynamiki prognozy zaprezentowanej poniżej :

Tabl.8. Dynamika prognozy zatrudnienia
w latach 1980 - 1984

L a t a	Zatrudnienie/ogółem bez uczniów/	
	1979= =100	rok poprzedni = 100
1980	99,9	99,9
1981	99,0	99,0
1982	97,3	98,3
1983	94,8	97,5
1984	91,6	96,6
1985	87,7	95,7

przewiduje się, że najwyższy spadek zatrudnienia będzie następował w latach kończących pięciolatkę, tj. w 1983-1985, nieznaczny zaś spadek przewiduje się w roku 1980.

5. Wnioski

Przedstawiona próba prognozy ludności nie wyczerpuje wszystkich możliwych pytań, które mogą powstać w związku z jej zaprezentowaniem, pozwala jednak na sprecyzowanie głównych tendencji i postawienie następujących wniosków:

1. Dynamika wzrostu ludności w latach 1979 - 1985 będzie miała tendencję malejącą.
2. Przy zwiększającej się liczbie ludności w miastach następować będzie zmniejszenie się wielkości zaludnienia na wsi, tendencja ta ma charakter stały.

3. W roku 1985 zmniejszeniu w porównaniu do 1979r. ulegnie liczba ludności w wieku produkcyjnym, przy czym najgłębszy spadek nastąpi na wsi.
4. Znacznie zwiększy się odsetek ludzi w wieku poprodukcyjnym zarówno w mieście jak i na wsi. Spadek ten może się jeszcze bardziej pogłębić w wyniku ewentualnego skrócenie wieku przejścia na emeryturę.
5. Zmieniają się również proporcje ilości kobiet na 100 mężczyzn na niekorzyść tych ostatnich, szczególnie w latach kiedy zawierane są małżeństwa. Dotyczyć to będzie przede wszystkim wsi.
6. Niepokojącym zjawiskiem na wsi jest również stałe zmniejszanie się ludności w wieku przedprodukcyjnym na wsi.
7. Wielkość zatrudnienia w latach 1979-1985 będzie ulegała stałemu zmniejszaniu. Jeszcze wyraźniej spadek ten określiła prognoza zatrudnienia opracowana przy zastosowaniu metod matematycznych.

Opracował : mgr Waldemar Kamiński

Źródło danych :

1. Prognoza demograficzna na lata 1980-1985 Jeleniogórskie GUS. Warszawa, wrzesień 1980r.
2. Prognoza zatrudnienia WUS w Wałbrzychu oprac. Wojciech Pisarski, Zbigniew Daleczko. Wałbrzych, czerwiec 1980r.

